

Door vreemd gebied

Drs. Pieter L. de Jong
Door vreemd gebied

Bijbels dagboek

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

www.uitgeverijboekencentrum.nl

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met de IZB te Amersfoort.

Ontwerp omslag: Marion Rosendahl

ISBN 978 90 239 2559 0
NUR 707

© 2010 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Woord vooraf

Dit dagboek draag ik op aan alle jonge mensen en hun generatie zoals ik hen zondag aan zondag voor me zie in de Oude of Pelgrimvaderskerk van Delfshaven. Ik ervaar het als een voorrecht door hen steeds weer uitgedaagd te worden, niet in het minst ook in de colleges van de kerkenraad, om leiding te geven aan kerk-zijn in de stad. Vooral in het uitleggen en verkondigen van het Woord van God. Het is opvallend hoe open en ontvankelijk veel jonge mensen zijn om het Woord te horen en zijn gang te laten gaan in hun leven van alledag. De zondag heeft in de stad daarom vaak iets van een feest. Maar ook in diverse cursussen en huisgroepen blijkt de Bijbel voor deze generatie een spannend en prikkelend boek te zijn, een wegwijzer.

Maar zelf elke dag lezen en luisteren kost deze doelgroep vaak veel moeite. Zeker de mensen die nog alleen hun weg gaan of met z'n tweeën en in de meeste gevallen allebei een volledige baan hebben. Hun leven is geen Pieterpad, maar een echte pelgrimage. Met dit dagboek wil ik hen helpen de Bijbel te lezen. Niet hapsnap, maar veelal een heel bijbelboek volgend. De ene keer misschien als een voedszaam tussendoortje, maar vaker als een moment van bewust stil worden, luisteren en God toelaten in je leven. Natuurlijk hoop ik dat ook jonge gezinnen en ouderen die gewend zijn aan tafel uit de Bijbel te lezen met dit boek weer een heel jaar geholpen zijn op hun weg door het leven. Wat dat betreft sluit dit bijbels dagboek naadloos aan bij mijn eerdere dagboeken *Voor andere stemmen doof en Doorgeven*.

De titel van dit boek dank ik aan Marja Brak uit Amersfoort. 'Door vreemd gebied' zijn een paar woorden uit het pelgrimslied van Gerhard Tersteegen (1697-1769). In Delfshaven koesteren we het beeld van de pelgrim. Indertijd (in 1620) vertrok bij de Oude Kerk een groep Engelse christenen met een klein scheepje richting Amerika. Onder druk van King James – die van de bijbelvertaling – waren ze na diverse omzwervingen in 1609 in Leiden neergestreken, maar hun verlangen naar een samenleving volgens de Bijbel bleef. In Amerika hoopten ze die te vinden. Na een nacht van bidden en vasten en een ontroerende preek van ds. Robinson over Ezra 8:21 op de kade van Delfshaven gingen de eerste zesenzeventig kwartiermakers aan boord. In Engeland stapten ze over op de *Mayflower* en voeren samen met avonturiers uit Londen naar Amerika. Onderweg liepen de spanningen hoog op. De grote vraag in hun gesprekken was steeds: 'Ben jij een pelgrim (*pilgrim*) of ben jij een gelukzoeker (*stranger*)?'

In Amerika stichtten ze samen een gemeenschap in de geest van Willem van Oranje met gelijke rechten voor mannen en vrouwen en vrijheid van godsdienst, en legden zo de democratische basis van de Verenigde Staten.

Deze pelgrims inspireren tot op de dag van vandaag als een boeiende metafoor voor kerk en christenen in de stad op weg naar de stad van God. De vraag: 'Are you a pilgrim or a stranger?' kun je jezelf en elkaar onderweg niet scherp genoeg stellen.

Van harte hoop ik dat dit dagboek bijbellezers zal helpen om licht en geloof te vinden om trekkend door vreemd gebied op koers te blijven.

Wij gaan als ingekeerden
stil door een vreemd gebied,
verachten voor de wereld,
die men niet hoort of ziet.
Maar geeft men op ons acht,

dan hoort men hoe wij zingen
van onze grote dingen:
wij weten wat ons wacht!

(Gezang 441:7, *Liedboek voor de kerken*)

Pieter L. de Jong
juli 2010

1 januari

Droom van God

'Jakob vestigde zich in Kanaän, het land waar ook zijn vader gewoond had.'

Genesis 37:1

Jakob zet het spoor van zijn vader Isaak voort. Dat is op zich heel mooi. Anders dan zijn broer Esau die nieuwe streken opzoekt, waar hij snel geld hoopt te verdienen, blijft Jakob bewust wonen in het land Kanaän. Jakob hecht aan het land van God. Of Jakob nog weleens een droom heeft?

Dromen lijkt meer iets voor jonge mensen. Zeker aan het begin van een nieuw jaar. Zij dromen van een huwelijk of kijken uit naar een kind. Of een droombaan met veel mogelijkheden. Net als Jozef. Hij droomt dat hij de grote familieleider wordt en al zijn broers zich voor hem buigen. Die moeten daar natuurlijk niets van hebben. Jakob zelf eigenlijk ook niet. Toch trekt hij Jozef voor en koopt hij voor hem alvast een dure jas. Als was Jozef de kroonprins en de erfgenaam van alles. En zo komt van het een het ander. Jozef wordt een arrogante, verwende puber met wie zijn broers niet meer willen praten. Zijn dromen komen hun de neus uit. Dat had Jakob kunnen weten. Een kind voortrekken is altijd vragen om problemen. Wachten op God was al nooit Jakobs sterkste kant. Pelgrims, jong of oud, moeten niet zo veel dromen. Droom van het Rijk van God. Daarin is ruimte en zegen voor iedereen. Voor alle kinderen. Elke dag en een heel jaar lang.

Lezen: Genesis 37:1-11

Zingen: Psalm 121

2 januari

Gods plan en ons plan

'Dit is onze kans! Laten we hem vermoorden. Dan zullen we eens zien wat er van zijn dromen uitkomt.'

Genesis 37:20

Zo makkelijk wij de dromen van een puber naast ons neerleggen, zo veel moeite hebben de broers met de dromen van Jozef. Zijn dromen boezemen hun angst in. Al noemen ze hem verachtelijk meesterdromer, als zou hijzelf elke dag voor een mooie droom zorgen, voor hen zijn Jozefs verhalen niet alleen maar dwaze jongensdromen. Zij horen er signalen in van God zelf en zijn plan met Jozef. En dat horen zij goed. Maar voor hun gevoel is dat te dwaas voor woorden. Dat Jozef met zijn kletspraatjes en zijn dure jas nog eens over hen de baas zal spelen? Daar moeten ze niet aan denken. Als ze in de verte Jozef zien aankomen, door Jakob eropuit gestuurd hen te inspecteren en over hen verslag te doen, komt alle haat bij hen ineens naar boven. Laten we hem doodslaan, zeggen ze, dit is onze kans. En zo slaan ze samen de handen aan Jozef. Maar tot moord komt het niet. God belet hun plan. Ze zullen nog veel van Jozef horen. Overigens – hoe is het mogelijk – tot hun eigen heil en behoud.

Onwillekeurig denk je aan Jezus. Door ons allen afgewezen en aan het kruis geslagen. Maar God wekte Hem op. God zette zijn plan door. Gods dwaasheid bleek wijsheid en ontferming te zijn. Leven, eeuwig leven zelfs...

Lezen: Genesis 37:12-22

Zingen: Psalm 111:6

3 januari

Zeg niet zo veel

'Al zijn zonen en dochters deden hun best om hem te troosten, maar hij wilde niet getroost worden.'

Genesis 37:35

Troostwoorden kunnen ontzettend schraal overkomen. Vooral als je het gevoel hebt dat de 'trooster' je verdriet totaal niet peilt, maar eigenlijk alleen maar wil dat je weer snel op de been bent. Je tranen durft men niet bij zich toe te laten. Men is er alleen maar op uit het drama snel achter zich te brengen, zodat het leven weer gewoon verder kan gaan... Maar zo snel gaat dat niet. Jakob laat zich niet troosten. Niet door zijn zoons, die hij natuurlijk ook voor geen cent vertrouwt. Hadden ze niet beter op hun broer kunnen passen? Komt het hun niet heel goed uit dat hij dood is? Hadden ze niet een geweldige hekel aan Jozef? Maar ook door zijn lieve dochters of schoondochters laat hij zich niet troosten. Hij kan alleen maar huilen en heel de dag in een rouwgewaad naar de grond zitten kijken, totaal geen zin meer om nog verder te leven.

Tegen zo iemand moet je liever niets zeggen. Alleen maar een beetje in de buurt blijven en goed luisteren, ook als er niets gezegd wordt. Troosten kan alleen God zelf. En zijn Zoon, afgedaald in onze wereld vol dood en donker. Tot in het harde, koude graf daalde Hij af. Zijn licht schijnt in de duisternis en licht ons bij waar wij geen weg meer zien. Wij zijn niet alleen. Niets kan ons scheiden van Hem.

Lezen: Genesis 37:23-36

Zingen: Gezang 427:1 en 5

4 januari

Ontrouw

'Nu je opnieuw weduwe bent, moet je maar weer bij je vader gaan wonen, totdat mijn zoon Sela volwassen is.'

Genesis 38:11

Juda maakt hier geen beste beurt. Als zijn twee zonen kort na hun huwelijk met Tamar sterven, probeert hij met een smoesje van haar af te komen. Maar het probleem zit niet bij Tamar, maar bij Juda en zijn zonen. Die zijn net zo uitgekookt als hun vader, die ook alleen maar uit is op rijkdom en aanzien. Voor Juda, die sinds het verdwijnen van Jozef de beste kansen maakt op het leiderschap, is dat waarschijnlijk de reden om voorlopig een eind uit de buurt van zijn broers te gaan wonen. Zijn zoons lijken uit hetzelfde hout gesneden. Waarom de oudste het misnoegen van God opwekt, horen we niet. De tweede laat echter wel heel duidelijk merken dat hij puur voor zichzelf bezig is. Naar buiten toe wekt hij de indruk keurig zijn plicht te doen, maar Tamar weet wel beter. Hij gunt Tamar gewoon geen kind, want daarmee zou hij natuurlijk zijn eigen erfenis al gauw halveren.

God neemt dit hoog op. Daarbij gaat het niet om Gods afkeuring over het voorkomen van zwangerschap op zichzelf – daarvoor kunnen zeker in onze tijd goede motieven zijn. Maar om de ontrouw van Onan aan Tamar en aan zijn overleden broer. Arme meid, denk je. Gelukkig, God neemt het op voor zulke mensen.

Lezen: Genesis 38:1-11

Zingen: Psalm 72:4 (OB 7)

5 januari

Zeldzame afgang

'Ze antwoordde: "Het snoer met uw zegel en de staf die u in uw hand hebt." Hij gaf het haar.'

Genesis 38:18

Dit is een wel heel menselijk bijbelstukje. Juda aarzelt niet heel zijn eer te grabbel te gooien. Zijn zegelring, zijn halssnoer en vooral zijn staf bepalen zijn identiteit als respectabel burger en verantwoordelijk bestuurder. Maar Juda geeft het allemaal zo af. Als ze het gevraagd had, had hij ook zijn pasje met pincode gegeven. Dan is het wel erg ver met je gekomen. Of alle mannen zo zijn en of alle mannen altijd hetzelfde willen? Zo erg is het gelukkig niet. Voor bezoek aan prostituees is ook geen enkel excuus. Ook niet op internet. Een mens is geen dier, maar draagt het beeld van God zelf. Voor Juda is het kennelijk gewoon een tussendoortje. Maar zijn vriend kan een paar dagen later de vrouw niet meer vinden, ondanks naarstig informeren. Fijn als je een vriend hebt die je in vertrouwen kunt nemen. Maar aan een vriend die kritiekloos je misstappen probeert weg te wissen, heb je zelden echt iets. Mooie vrienden zijn die twee.

Ja maar, wat Tamar doet, dat deugt toch ook niet? Nee, dat klopt. Maar er is wel verschil. Bij Tamar gaat het om leven of dood. Of haar leven nog enige toekomst zal hebben. Dat kost haar alles, zelfs haar eer als vrouw. 'Je geloof heeft je gered', zegt Jezus later tegen een vrouw die Hem tegen alle regels in toch aanraakt. Aan zoiets moet je denken bij Tamar. Aan vertrouwen op God. Toch!

Lezen: Genesis 38:12-23

Zingen: Psalm 19:6